

ВШАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МИКОЛИ ЛЕОНТОВИЧА

Рец. на видання: *Бугаєва О.* Архівна спадщина Музичного товариства ім. М. Д. Леонтовича. – К. : НБУВ, 2012. – 388 с., іл. – (Із історії музичної спадщини України)

Нечасто з'являються книжки, що додають щось нове про діяльність страдників і подвижників нашої культури, які творили в далекому минулому. Але щойно видрукувана монографія кандидата історичних наук, музикознавиці та біографістки Олени Бугаєвої стала першим «проривом» у багатющій масив архівних документів, пов'язаних із діяльністю Музичного товариства ім. М. Д. Леонтовича. Після двадцяти з лишком років незалежності України ця книга вперше висвітлила буття та доробок цієї знакової мистецької інституції без тенденційності, притаманної попереднім поколінням дослідників.

Важливо зазначити, що даною книгою започаткована нова серія «Із історії музичної спадщини України», спрямована на пропагування невідомих сторінок рукописних, книжкових і нотних фондів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

У книзі висвітлене культурно-мистецьке життя України 20-х рр. ХХ ст. як контекст, у якому виникло Товариство ім. Леонтовича. Також подано історико-хронологічну реконструкцію діяльності Товариства, розкрито його бібліотечну, видавничу та просвітницьку діяльність, роботу його місцевих філій та осередків.

Зусиллями Музичного товариства імені Леонтовича в той далекий час були закладені наріжні камені сучасного музичного життя України — Спілку композиторів, філармонії та обласні хорові колективи. Отже, саме по собі Товариство постає перед нами не як факт далекого минулого, а як джерело розвитку всіх основних напрямків музичної діяльності в Україні, що існують до нині.

Унікальну цінність має вміщений у книзі каталог фонду Музично-теоретичної бібліотеки ім. Кирила Стеценка, що складається із 3 684 найменувань нотних, книжкових і періодичних видань, зареєстрованих у трьох інвентарних книгах архівного фонду бібліотеки. А вміщений у виданні каталог рідкісних рукописів нот налічує 587 записів. Серед них — переважно хорові твори українських класиків.

Власне, цю монографію присвячено історико-архівознавчому та культурологічному дослідженню архівної спадщини Музичного товариства імені М. Д. Леонтовича, що репрезентує джерельну

унікальність даного архіву для наук гуманітарного профілю. У дослідженні простежена історія формування та склад документів архівного фонду Товариства. Окремо розглянута історія створення Музично-теоретичної бібліотеки ім. К. Г. Стеценка. Висвітлена діяльність філій Товариства, виявлене широке коло нових імен музикантів-професіоналів і музикантів-аматорів, які зробили безцінний внесок у скарбницю музичної культури України, національну музично-бібліотечну, музично-музейну, музично-виставкову справу. Монографія проілюстрована численними фотодокументами з архіву Товариства, анкетами, листами та зверненнями членів Товариства, каталогами друкованих і рукописних нотних творів, іншими документами. Чимало дослідників матимуть змогу скористатися цими багатючими матеріалами, аби виявити нові постаті історії вітчизняної музичної культури.

Не завжди забуті імена, поглинені часом, не заслуговують на нашу увагу. Інколи саме ці постаті дають змогу ширше поглянути на епоху та спонукають до подальших розвідок, здатних призвести до вражаючих результатів. Саме такого висновку можна дійти, читаючи нове дослідження Олени Бугаєвої.

Загалом книга вирізняється надзвичайною ретельністю добору супровідних матеріалів. Саме ця риса дає нам змогу говорити про неї як про наукове дослідження, споряджене максимальною кількістю аргументів, посилянь і тим, що можна назвати «документальною обумовленістю». Згадаймо хоча б про додатковий науководовідковий апарат, вміщений у книзі. Він містить понад 20 (!) додатків, розміщених на 163 сторінках. Серед них — документи та положення Товариства, плани концертів, протоколи засідань Президії МТЛ, списки особових складів МТЛ і багатьох інших колективів тощо. Крім зазначеного обсягу довідкових матеріалів, можемо згадати ще бодай про п'ять допоміжних покажчиків — списки скорочень і використаних джерел, а також іменний, географічний і додатковий покажчики. Усе це засвідчує граничну відповідальність автора та її прагнення подати вичерпні відомості про досліджений матеріал.

Перед читачем книги постає панорама музичного життя України дев'яносторічної давнини, з якої виріс сучасний стан нашої музичної культури. Це дослідження має доволі широку адресацію — воно розраховане на представників української музичної культури, фахівців у галузі музейної, бібліотечної та видавничої справи, музикантів-педагогів, виконавців, фольклористів, студентів і всіх, хто цікавиться історією України початку ХХ ст.

*Олександр МОСКАЛЕЦЬ,
журналіст, музичний критик*